

Kortversion av rapport: Hur påverkar digitaliseringen framtida sysselsättning och kompetensbehov i handeln?

En bedömning av utvecklingen 2015–2030

Idag är handeln den största branschen i det privata näringslivet sett till antalet anställda. Det är en bransch som utvecklas och förändras i snabb takt. Arbetsuppgifter försvinner och nya kommer istället. Såga is till kylar och manuell prismärkning är några historiska exempel på arbetsuppgifter som helt har försvunnit, samtidigt som handeln utvecklats och vuxit.

Just nu handlar utvecklingen om datorisering och digitalisering, det vill säga att datorer tar över vissa arbetsuppgifter och – framför allt – används som arbetsverktyg för många andra arbetsuppgifter.

I rapporten *Hur påverkar digitaliseringen framtida sysselsättning och kompetensbehov i handeln? En bedömning av utvecklingen 2015-2030*, gör Handels utredare en prognos för framtidens handel baserad på befolkningstillväxt, inkomstutveckling och historisk strukturomvandling.

De senaste årens utveckling

De senaste åtta åren har varit en period med stark digitalisering och kraftigt växande e-handel. Under dessa år har det totala antalet jobb i handelsbranschen ökat snabbare än befolkningen och övrig arbetsmarknad. Rapporten visar att en majoritet av de anställda inte påverkats alls av detta i sitt arbete. Den minoritet som påverkats berättar att det skett genom att innehållet i arbetsuppgifterna har förändrats.

Antalet jobb i handeln blir 81.000 fler

Det är svårt att redan nu veta exakt hur det blir för tiden fram till 2030. Men allt tyder på att antalet jobb kommer att fortsätta öka under perioden. Rapportens prognos är att antalet jobb i handeln totalt sett väntas öka med 81 000 anställda, eller 16 procent. Störst blir ökningen i e-handeln, med hela 175 procent, och minst i partihandeln med 5 procent.

Branschen kan växa mer ännu mer: om företagen lyckas expandera e-handeln internationellt och införliva kringtjänster som installation, reparation, underhåll och leveranser i verksamheten.

Dåliga arbetsvillkor ett hot

Men det finns också en risk att tillväxten blir lägre: det handlar framför allt om ifall företagen klarar att behålla, rekrytera och utbilda personal i takt med att kompetenskraven ökar. Redan

idag finns dock problem. Det handlar om brister i arbetsvillkor när det gäller löner, anställningsformer, arbetstider och arbetsmiljö, som kan göra det svårt för handeln att konkurrera om kompetent arbetskraft.

På lång sikt är kanske det största hotet mot en lyckad digitalisering och god ekonomisk utveckling för handelsbranschen hur de anställda upplever den strukturomvandling som pågår.

Svenska modellen måste stärkas

Av tradition har svensk fackföreningsrörelse haft en positiv utveckling till teknologisk utveckling och strukturomvandling på arbetsmarknaden. En viktig anledning till detta har varit det som ingått i ”den svenska modellen”, det vill säga omfattande trygghetssystem, en god a-kassa och en aktiv arbetsmarknadspolitik, vilket länge var utmärkande för Sverige. På senare tid har detta förändrats. För att kunna behålla en positiv inställning till strukturomvandling är det viktigt att åter öka tryggheten på arbetsmarknaden och i omställningen från ett jobb eller bransch till en annan.

